

RENSÄTTRA NATURRESERVAT

Föreskrifter – Avgränsning – Skötselplan

BESLUTSHANDLING 2020-11-10

Dnr NTN 2017/351

Dnr KFKS 2020/711

Beslut om bildande av Rensättra naturreservat i Nacka kommun

Nacka kommuns beslut

Nacka kommun beslutar att med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Reservatets namn ska vara Rensättra naturreservat.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Nacka kommun de mål, riktlinjer och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan (bilaga 3). Förvaltare för naturreservatet ska vara Nacka kommun, natur- och trafiknämnden, i enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden är tillsynsmyndighet.

Beslutet riktar sig till allmänhet, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Uppgifter om reservatet

Namn	Rensättra naturreservat
Kommun	Nacka
Naturvårdsregister-ID	2049439
Socken	Boo
Naturgeografisk region	Roslagens kust/skärgård (25a)
Läge	Reservatet ligger ca 1,5 km nordost om Orminge centrum i kommundelen Boo.
Fastigheter inom området	Del av fastigheterna Rensättra 2:3 och 1:33, del av fastigheten Mensättra 1:1 samt fastigheten Rensättra 1:30.
Fastighetsägare	Nacka kommun
Areal	56,3 ha varav land ca 50,2 ha

Syftet med naturreservatet

Syftet med Rensättra naturreservat är att bevara ett tätortsnära naturområde för rekreation och friluftsliv samt att bevara områdets värdefulla natur- och kulturmiljöer i form av hävdade marker, gamla hållmarkstallskogar och bäckmiljöer. Inom området ska det finnas möjlighet till olika friluftaktiviteter, naturupplevelser och vardagsrekreation. Naturvärdena är en förutsättning för att bibehålla de rekreativa värdena och friluftslivet ska utvecklas i samspel med bevarande av biologisk mångfald.

Syftet ska tillgodoses genom information, skötsel och anläggning av mindre friluftsanläggningar samt vid behov utmärkning av stigar och leder och värdefulla platser ur natur- och kultursynpunkt. Vidare ska syftet nås genom att de öppna markerna fortsättningsvis hävdas genom bete eller slätter samt att kulturhistoriska lämningar vårdas och bevaras. Bäckmiljöer ska bevaras och om möjligt restaureras. Skogens ska skötas så att biologiska värden stärks och dess strukturer bevaras och utvecklas. Vid utveckling av området ska funktioner för biologisk mångfald, ekologiska spridningsvägar, ekosystemtjänster och rekreativa värden beaktas.

Föreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Nacka kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. avverka, gallra, röja, plantera samt ta bort eller skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande,
2. gräva, spränga, borra, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
3. uppföra byggnad, mast, torn eller annan anläggning i mark eller vatten,
4. anlägga väg, parkering eller asfaltera befintlig grusväg,
5. dra fram ledning i mark, vatten och luft, förutom de åtgärder som beviljats tillstånd enligt föreskrifterna A11 och A12,
6. kalka, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar, husbilar eller andra fordon och maskiner,
8. anordna alla typer av upplag, inklusive snöupplag, annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel,
9. införa för området främmande växter eller djur,

10. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning, med undantag av tillfälliga orienteringskontroller.

Utan naturreservatsförvaltarens tillstånd är det förbjudet att:

11. markförlägga befintliga luftledningar i, vid tidpunkten för beslutet, existerande kraftledningsgata, renovera och gräva om markledningar eller byta ut befintliga markledningar mot liknande eller större ledning, förnya befintlig elnätanläggning samt markförlägga ny spillvattenledning parallellt med den befintliga,
12. i kantzoner i naturmark närmast bebyggelse (max 10 meter från tomtgräns) anlägga ledning, dikesdragningar eller liknande,
13. upprätta tillfälliga körvägar vid reparation och underhåll av ledning,
14. anlägga utegym.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendatorer och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla följande anordningar och åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser och leder samt uppsättning av informations- eller vägvisningsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. anläggning och underhåll av anläggningar för friluftslivet såsom vandringsleder, sittplatser, spänger, trätrappor, grillplats, vindskydd, badplats, bryggor, naturlek och liknande anordningar,
3. anläggning av mindre gångbro eller liknande från Myrsjöns sportcenter norrut för angöring ut i reservatet,
4. naturvårdande skötsel såsom gallring, röjning, frihuggning, ringbarkning, kvarlämnande och skapande av död ved, slätter, bete, restaurering av tidigare öppna marker samt bekämpning av invasiva arter, dränering av stigar, dikesrensning och plantering av växter inom koloniområdet,
5. biotopvårdande åtgärder av bäckmiljöer och borttagande av vandringshinder för fisk genom t.ex. uppbyggnad av mindre dämme och tillförsel av material såsom sten, grus, och död ved,
6. anläggning av dränerad vinterhage, ridvolt med kompletterande belysning samt anläggning av fosforfälla eller sedimenteringsdamm för reducering av näringstillförsel till Sågsjön,
7. anläggning av regn- och vindskydd inom koloniområdet och för djurhållning inom betesmark och rasthagar,
8. provtagningar eller undersökningar av växt- och djurarter samt övriga naturförhållanden i reservatet,

9. klippning av vattenvegetation, reglering av vattenståndet, fiskevårdande åtgärder samt åtgärder som främjar Sågsjöns status,
10. vid behov anläggning av mindre skötselväg för att möjliggöra underhåll och anläggning av friluftsbad,
11. anläggning av belyst motionsslinga enligt sträckning på karta, bilaga 2. Belysningen ska vara släckt nattetid, efter klockan 22.

Åtgärderna beskrivs närmare i gällande skötselplan.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. gräva, hacka, borra, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jord och sten,
2. skada vegetation genom att gräva upp växter eller ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar,
3. göra upp eld annat än på anordnad grillplats,
4. medföra okopplad hund, annat än på angiven plats,
5. störa vattenföringen i bäcken eller att flytta grus, sten, block eller död ved i eller från bäckfåran,
6. tälta mer än 2 dygn i följd.

Utan naturreservatsförvaltarens tillstånd är det förbjudet att:

7. anordna större tävlingar, marknader, event eller liknande verksamheter med fler än 100 personer, med undantag för aktiviteter som ordnas av skolor och förskolor för dess elever,
8. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet,
9. anlägga ny klätterled på befintlig klätterklippa.

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för följande:

1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och som anges i föreskrifterna B1-B11,
2. innehavare av ledning får utföra normalt underhåll av befintlig ledning och ledningsgata samt akut reparation av ledning. Vid akut reparation av ledning får vid behov en tillfällig körväg upprättas. Körvägen ska anpassas så att påverkan på naturvärden och friluftsliv minimeras. Tillstånd för körvägen ska sökas i efterhand enligt föreskrift A13, om skadan sker vardag under arbetstid ska reservatsförvaltaren kontaktas innan körvägen upprättas om detta är möjligt. Marken ska om möjligt återställas.

3. väghållaren får underhålla befintlig väg och dess vägområde,
4. pågående verksamheter och befintliga anläggningar som omfattas av officialrätter och inskrivna servitut,
5. medlemmar i koloniföreningen får köra motorfordon till och parkera inom den norra delen av sitt arrende,
6. träd som fallit över väg eller stig får kapas och flyttas till kant. Träd eller grenar som riskerar att falla över människor eller egendom får fällas av reservatsförvaltaren,
7. inom koloniföreningens arrende får trädgårdsväxter planteras som inte är eller riskerar att bli invasiva arter som kan sprida sig i reservatet,
8. mindre byggnad för el eller vatten får anläggas,
9. befintliga klätterleder på befintlig klätterklippa får underhållas.

Upplysningar

Reservatsbeslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft med undantag för de föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart även om de överklagas.

Nacka kommun får meddela dispens från föreskrifterna enligt 7 kap. 7 § miljöbalken. Dispens ges endast om det finns särskilda skäl och om intrånget i natur- eller friluftsvärdet kompenseras i skälig utsträckning.

Förutom naturreservatets föreskrifter gäller i området bland annat;

- Terrängkörningslagen (1975:1313) som reglerar körning i terräng med motordrivna fordon (även eldrivna). Till terräng räknas allt utanför vägmärk, t.ex. skogsmark, ängar, stränder, motionsspår, stigar och traktorvägar.
- Strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap. miljöbalken som omfattar stora delar av reservatet och gäller både på land och i vatten.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Allemansrätten som ger alla rätt att vistas i skog och mark men som också kräver ett ansvar för djur och natur.
- Kulturmiljölagen (1988:950), enskilda såväl som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks och begränsas.
- Förbud mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken.
- Bestämmelser om vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Vissa av åtgärderna som listas i föreskrifter och skötselplan kan beröra vattenverksamhet.

Skäl för beslutet

Beskrivning av området

Rensättra präglas till stor del av de öppna markerna som tidigare var del av Rensättra gård. Historiska spår visar på en lång kontinuitet av mänskligt nyttjande och området har ett stort kulturhistoriskt värde. Gravfält från yngre järnåldern tyder på att området beboddes redan på 900-talet.

Naturen i reservatet är variationsrik. De större skogsområdena har höga biologiska värden, främst i hållmarkstallskogen med äldre tallar som är över 150 år gamla, vissa så gamla som 250 år. Enstaka grova träd med pansarbark förekommer och på flera träd kan man hitta talltickor (NT, 2020). Längs med vattendraget mellan Sågsjön och Myrsjön finns gott om grova klubbalar och sumpskogar där alarna är gamla och har bildat socklar. Tre av Skogsstyrelsen klassade naturvärdesobjekt på totalt ca 3,9 ha finns inom reservatsområdet. Objekten anges som alsumpskog, å/bäckmiljö respektive barrskog.

På de öppna markerna finns spår av kontinuerlig hävd och grova ekar står i brynen på den gamla naturbetesmarken tillsammans med arter som harklöver, ängsskallra och brudbröd. Fynd av ekticka (NT, 2020), oxtungssvamp (NT, 2020) och brun nållav (signalart) har noterats. I andra delar av betesmarken finns ett rikt inslag av ärtväxter och många fjärilar nyttjar gräsmarken, bland annat luktgräsfjäril, puktörneblåvinge, silverblåvinge och pärlgräsfjäril. En rapportering av bergscikada finns från 2009. Vid en brant mellan Boo kyrka och Sågsjön växer kalkgynnade arter såsom kungsmynta, harmynta, blodnäva och brudbröd. Där förekommer också getrams, kärleksört, hällebräken och svartbräken.

Reservatet omfattar även ca en femtedel av Sågsjön. I strandzonen växer axslinga, bladvass, kaveldun och näckrosor. Flera fågelarter har observerats, bland annat häckande storlom. Den invasiva arten sjögull är i perioder talrik.

Området har ett högt besöksstryck och är ett viktigt närrekreationsområde för boende i norra Boo. De öppna markerna och närheten till vatten erbjuder vackra vyer, utsikt och möjlighet att koppla av och få en stund för sig själv. Området är populärt för motion och hållmarkerna är rika på stigsystem som nyttjas väl av skolor och förskolor.

Ärendets beredning

Den 27 april 2011 beslutade miljö- och stadsbyggnadsnämnden att påbörja inrättandet av Rensättra naturreservat under 2013. I översiktsplanen från 2012 finns området med som ett utredningsområde för naturreservat, vilket i den reviderade översiktsplanen från 2018 har uppdaterats till pågående reservatsbildning. Inför bildandet har medborgardialog, kulturmiljöanalys samt naturinventeringar genomförts.

Arbetet med att ta fram beslut och skötselplan har skett under 2017. Förslaget har under perioden mars-maj 2018 sänts på ett första samråd till markägare, övriga sakägare och myndigheter i enlighet med 24–25 §§ förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Sammanställning av yttranden och ändringar i förslag till beslut och skötselplan har skett under 2019. Flera synpunkter har inkommit, bland annat på områdets avgränsning. I lantmäterimyndighetens yttrande har det framkommit att den norra delen av reservatsområdet som fanns i samrådsförslaget inte är förenlig med gällande detaljplaner samt anläggningsbeslut för gemensamhetsanläggning. Därför har den norra delen av naturreservatet utgått efter samrådet. En översyn har även genomförts av detaljplanerna i den kvarvarande delen och de delar av detaljplanerna som där överlappar med reservatsområdet kommer att upphävas i samband med att reservatet bildas. En mindre del av reservatet har tagits bort i anslutning till fastigheten Rensättra 5:1 på grund av att ytan är detaljplanelagd som kvartersmark med markanvändning avsedd för begravningsändamål inklusive tillhörande byggnader. En mindre utvidgning av reservatsområdet har skett i den västra delen av reservatet för att stärka den svaga gröna korridoren mellan Rensättra och Skarpnäs. Övriga ändringar är justeringar av flera föreskrifter samt tillägg av nya. Skötselplanen och kartorna har också uppdaterats efter att den norra delen av reservatsområdet tagits bort. Exempelvis har hundträningsområdet tagits bort ur kartan för skötselområden, tillståndsplikt lagts till för att upprätta tillfälliga körvägar vid reparation och underhåll av ledning, föreskriften om eldning har ändrats så att eldning endast är tillåten på anordnad plats, föreskrifter om skötsel av vattenområdet har tillkommit samt skolor och förskolor har undantagits tillståndsplikten för arrangemang över 100 personer. Sågsjön och kraftledningsgatan har blivit egna skötselområden.

Ett andra, begränsat samråd med berörda sakägare, hölls under april-maj 2020 med anledning av tillägget av föreskrift A13 angående tillfälliga körvägar samt utvidgningen av reservatsområdet i väster. Synpunkter inkom på några av föreskrifterna vilket föranledde att föreskrifterna C2 och D2 justerats medan föreskriften C10 tagits bort. En ny föreskrift D9 tillkom.

Rensättra togs upp för beslut i natur- och trafiknämnden den 25 augusti 2020 men återremitterades eftersom nämnden ville komplettera med *möjlighet att inrätta smärre rekreationsanläggningar, som exempelvis belysning längs en motions slinga i reservatet*. En möjlig dragning av belysning i reservatet har tagits fram och redovisas i karta, bilaga 2. En del av sträckan går över mark som arrenderas av en koloniförening och de har meddelat att de är positiva till förslaget.

Kommunens bedömning

Nacka kommun bedömer att naturreservatet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken. Rensättra är ett viktigt rekreationsområde med höga biologiska värden och lämpar sig därför väl att skyddas som naturreservat. I området finns gammal barrskog med lång kontinuitet som har en viktig funktion som spridningskorridor för

barrskogslevande arter. Området utgör även en länk för arter knutna till ädellövskog. Syftet med reservatet är att tillgodose behov för friluftsliv och rekreation samt att bevara värdefulla naturmiljöer. Skydd av området bidrar bland annat till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Ett rikt växt- och djurliv*, *Levande skogar* samt *Levande sjöar och vattendrag*.

Förenlighet med översiktsplan, detaljplan och områdesbestämmelser

Naturreservatet är förenligt med vid beslutet gällande översiktsplan (fastställd 2018) där Rensättra anges som ett område där reservatsbildning pågår och Sågsjön står angivet som ekologiskt särskilt känsligt område enligt miljöbalken. Rensättra är en del av Nacka-Värmdökilen och reservatet bidrar till att bibehålla de ekologiska och rekreativa sambanden i området. Dels i öst-västlig riktning mellan Skarpnäs och Velamsund, dels i nord-sydlig riktning mellan naturreservaten Gärdesudden och Abborrträsk. Vid tiden för samråden omfattades delar av reservatsområdet av detaljplaner och en stadsplan. Inför beslutet kommer de delar av detaljplanerna som överlappar med reservatsområdet att upphävas.

Intresseprövning

Nacka kommun har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken gjort bedömningen att naturreservatet inte går längre i inskränkningen av enskilds rätt att använda mark och vatten än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen i Stockholms län, se bilaga 4.

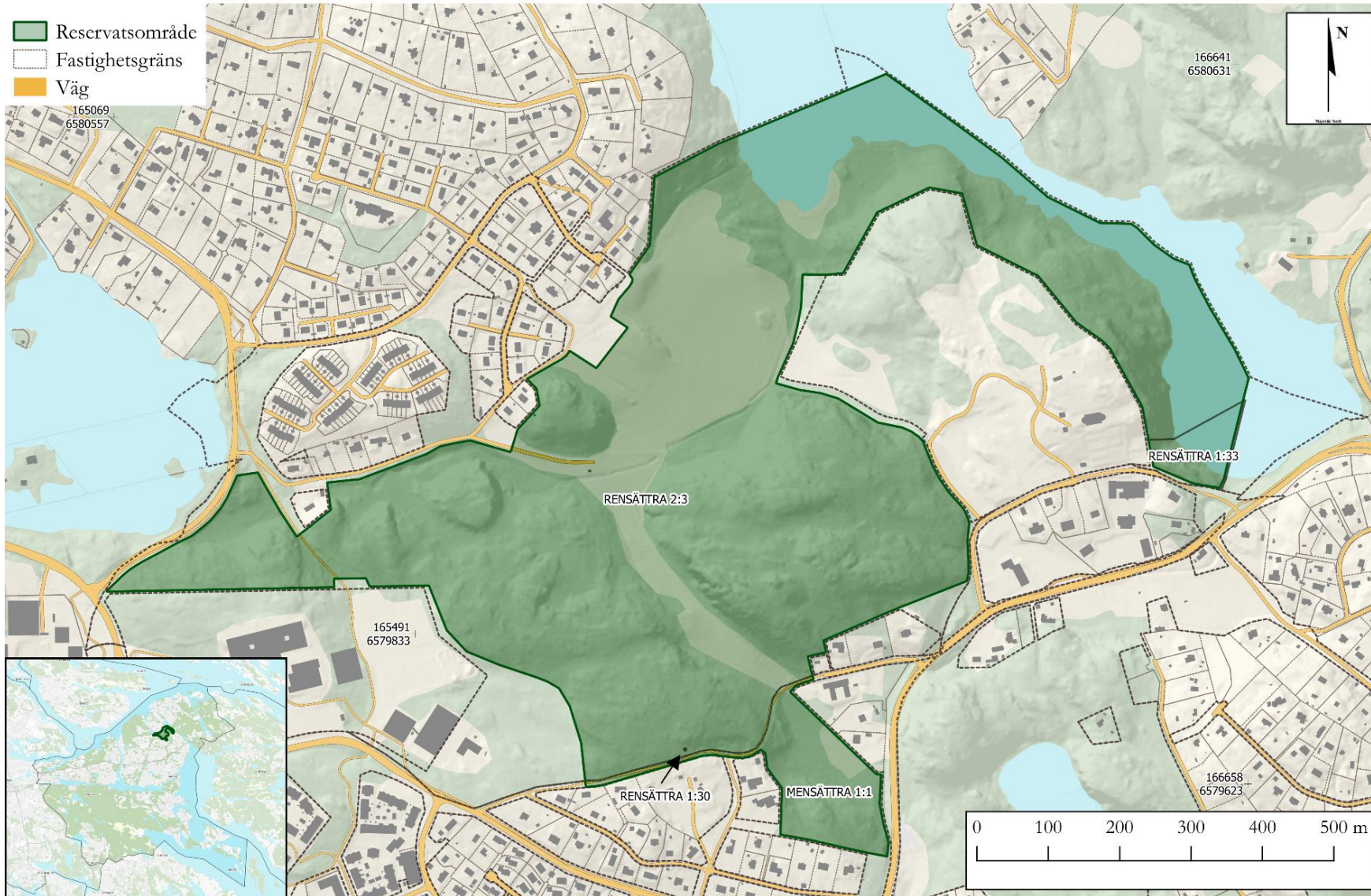
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Karta belysning
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

Beslutskarta

- Reservatsområde
- Fastighetsgräns
- Väg

Karta över belysning

SKÖTSELPLAN

Innehåll

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
Beskrivning av reservatet	3
Uppgifter om naturtyper och bevarandevärden.....	3
Översiktlig beskrivning, läge och avgränsning	3
Pågående markanvändning.....	4
Historisk markanvändning	4
Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden.....	5
Värden för friluftslivet	7
B. PLANDEL	8
Syfte	8
Generella riktlinjer	8
Skötselområden	9
1. Tallskog och hållmarkstallskog (ca 18,1 ha)	9
2. Barrblandskog (ca 6,1 ha)	9
3. Granskog (ca 4,3 ha)	10
4. Lövskog och bryn (ca 7,5 ha)	11
5. Ängs- och betesmark (ca 6,1 ha)	11
6. Sumpskog och bäckmiljöer med klibbal (ca 2,2 ha)	12
7. Sågsjön (ca 6,1 ha)	13
8. Kraftledningsgata (ca 4,4 ha)	14
Fornlämningar.....	14
Anordningar för friluftslivet.....	15
Jakt och fiske	16
Utmärkning av reservatets gräns	16
Dokumentation och uppföljning	16
Källförteckning	17

A. ALLMÄN BESKRIVNING

Beskrivning av reservatet

Uppgifter om naturtyper och bevarandevärden

Naturtyper	Tallskog/hällmarkstallskog	ca 18,0 ha
	Granskog	ca 4,3 ha
	Barrblandskog	ca 6,1 ha
	Lövskog och bryn	ca 7,5 ha
	Ängs- och betesmark	ca 6,1 ha
	Sumpskogar och bäckmiljöer	ca 2,2 ha
	Sjö	ca 6,1 ha
	Kraftledningsgata	ca 4,4 ha
	Koloniområde	ca 1,7 ha
Bevarandevärden		
Naturtyper	Äldre hällmarkstallskog, hävdade marker, sumpskogar, lövskog och bryn samt bäckmiljöer.	
Arter/grupper	Arter knutna till gammal skog, hävdade marker och bäckmiljöer.	
Strukturer/funktioner	Gamla grova träd, död ved, välhävdade och artrika betesmarker samt skuggade bäckmiljöer.	
Kulturhistoria	Fornminne, rest av kulturlandskap.	
Friluftsliv	Tätortsnära naturområde för friluftslivet.	

Översiktlig beskrivning, läge och avgränsning

Rensättra naturreservat ligger i den norra delen av kommundelen Boo i Nacka kommun. I sydväst gränsar reservatet till Myrsjöskolan och Myrsjöns sportcentrum och i sydost till Boo kyrkogård. Norr om området ligger Rensättra villaområde.

Reservatet är regionalt viktigt då det är en del av Nacka-Värmdökilen och utgör en betydelsefull korridor mellan Velamsunds naturreservat i öster och planerade Skarpnäs naturreservat i väster. Området är ett kärnområde med hög biologisk mångfald som utgör en viktig del av den kommunala grön- och blåstrukturen. De biologiska värdena är framförallt knutna till hävdade marker och dess brynzoner, hällmarkstallskogar, sumpskogar och bäckmiljöer.

Inom reservatet finns reglerande och stödjande ekosystemtjänster, men också kulturella, immateriella värden som ger ökad livskvalitet och hälsovinster i form av möjlighet till rekreation och estetiska upplevelser. Rekreativvärde i området är högt då dess kultur- och naturmiljö ger möjlighet till såväl fysisk aktivitet som återhämtning i en fridfull miljö.

Läget vid vatten ger vackra utblickar året om och hästarna som betar markerna är en viktig del av landskapsbilden.

Pågående markanvändning

Inom reservatsområdet finns ett arrende för en lokal koloniförening. Fisket i Sågsjön förvaltas av en fiskevårdsförening som har upplåtit kräftfisket till den lokala kräftfiskeklubben. Vid tiden för beslutet fanns ett antal inskrivna servitut och andra rättigheter inom reservatet.

Historisk markanvändning

Rensättra är ett område där historiska spår visar på en lång kontinuitet av mänskligt nyttjande och omformande av skog och mark, vilket har skapat ett landskap med stort kulturhistoriskt värde. Det öppna landskapet är, tillsammans med Velamsund, de sista spåren i Boo som vittnar om ett svunnet odlingslandskap.

Rensättra gård nämns första gången i skriftliga källor 1462 som Regensäter. Gårdens läge i kombination med gravfälten från yngre järnåldern tyder dock på att det förmodligen har funnits en gård här redan på 900-talet. Rensättra har en oklar förled men efterledet – säter innehåller ett ord som betyder ”utmarksäng”, det vill säga en slätteräng där man hämtade foder till djuren.

På 1930-talet bestod gården av 60 tunnland odlad jord och 500 tunnland skog. Det fanns 20–25 mjölkkor, fyra draghästar, ett par ridhästar, grisar och höns. Till gården hörde tre torp som hette Nygårde, Korset och Svartkärret. De är idag borta men från 1700-talstorpet Svartkärret finns rester i form av en husgrund, en raserad jordkällare, krusbärsbuskar och fruktträd bevarade precis nordväst om Källängsvägens vändplan. Huvudbyggnaden på Rensättra gård brann ned 1936 och ett nytt boningshus uppfördes redan samma år.

Sedan mitten av 1400-talet har Rensättra brukats med olika intensitet men år 1970 lades det sista levande jordbruket ned. På ängen ner mot sjön står fortfarande en gammal skördetröska kvar, en lämning från jordbrukstiden.

Rensättra gård 1983. Ladugården revs 1994.

Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Området hyser en mosaik av olika naturtyper. På höjderna dominerar gammal hållmarkstallskog där tallarna har en medelålder upp emot 160 år. Enstaka torrträd och ljusexponerade lågor av tall förekommer och på några platser står gamla, spärrgreniga träd med pansarbark. Tallticka (NT, 2020) återfinns. De gamla träden och kontinuiteten av orörd skog med inslag av död ved har ett stort biologiskt värde och är viktiga för flera skyddsvärda arter. I de mer bördiga partierna och sänkorna övergår hållmarkstallskogen till blandskog med inslag av löv och gran. I sydväst finns ett av Skogsstyrelsen registrerat naturvärdesobjekt på ca 3,3 ha, klassat som barrskog. Fågelarter som grå flugsnappare, tofsmes och mindre hackspett (NT, 2020) förekommer.

Väster om Boo kyrka finns ett område med äldre barrskog med naturskogsliknande karaktär som främst utgörs av gammal gran på ca 120 år. Nedanför den blockrika branten mot koloniträdgården står grövre ekar samt björk, asp och hassel. Öster om kyrkan sluttar branten i nordostlig riktning ner mot Sågsjön. Enstaka gamla tallar förekommer och på de högre partierna finns en rik flora av kalkgynnade växter såsom kungsmynta, harmynta, blodnäva och brudbröd. Där förekommer också getrams, kärleksört, hällebräken och svartbräken.

Längs med bäckmiljöerna mellan Sågsjön och Myrsjön finns gott om grova klubbalar och flera sumpområden. I väster mot Myrsjön ligger det andra av Skogsstyrelsen registrerade naturvärdesobjektet, klassat som alsumpskog. Naturvärdena är främst knutna till den stabila fuktiga sumpskogen och orörda miljön. Här finns främst al som växer på socklar tillsammans med ett visst inslag av björk. Längs med bäcken österut återfinns det tredje naturvärdesobjektet som är klassat som å/bäckmiljö. Det är en svagt utvecklad bäckkravin med äldre aldominerad skog. Buskbryn med slån och nypon gränsar till en liten inäga. Alarna fortsätter att kanta bäcken österut och vid mynningen mot Sågsjön finns en grov skyddsvärd al i en klubbalskog som sedan övergår till en mer varierad trädslagsblandning med björk, asp och sälg. I området växer också några grova ekar som är en rest från tidigare markanvändning.

De gamla brukade markerna i Rensättra som idag hålls öppna med hjälp av bete har en lång historia av hävd. Längst i öster mot Sågsjön finns ett litet område som bär spår av långvarigt nyttjande som betesmark. Området finns med i Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering från 2003 men är klassad som restaurerbar och är under igenväxning. Området är också utpekad av Länsstyrelsen som en skyddsvärd trädmiljö. I fältskiktet förekommer hävdgynnade, ljuskrävande arter som till exempel harklöver, ängsskallra, tjärblomster och backlök som snabbt påverkas negativt när hävden upphör. Även arter som till en början kan gynnas av en minskad hävd återfinns som till exempel brudbröd, lundkovall och häckvicker. Ett flertal gamla, grova ekar står väl synliga och solexponerade i halvöppna bryn medan andra har hamnat i skuggan av barrskogen. Flera av ekarna har håligheter och mulm och på åtminstone en ek återfinns flera fruktkroppar av ekticka (NT, 2020). Även oxtungssvamp (NT, 2020) och svavelticka förekommer samt brun nållav som indikerar träd med höga naturvärden, framförallt ek. I de västra delarna av betesmarken finns ett rikt inslag av ärtväxter, såsom kråkvicker och gulvial. Flera fjärilsarter förekommer vid gräsmarken, bland annat luktgräsfjäril, puktörneblåvinge, silverblåvinge och pärlgräsfjäril. Busk- och trädklädda hållar finns på flera ställen i betesmarken där även exempelvis fetknopp, kärleksört, gulmåra och johannesört växer. Arten bergscikada har tidigare noterats i den södra delen av betesmarken.

Cirka en femtedel av Sågsjön ingår i reservatsområdet. Sjön är en ca 30 ha stor sprickdalsjö med ett medeldjup på ca 8,6 meter. Den avvattnas via Sågsjöbäcken ut i Kummelnäsviken och tillrinningsområdet är ca 440 ha där knappt hälften utgörs av skogsmark. I sjön har flera fågelarter observerats, bland annat häckar storlom. I strandzonen växer axslinga, bladvass, kaveldun och näckrosor. Den invasiva arten sjögull är i perioder talrik. Fiskbeståndet domineras av abborre följt av mört men här förekommer även flera andra arter. Vid ett provfiske 2012 hittade Sportfiskarna även benlöja, björkna, braxen, gers, gädda, nissöga, sarv och sutare. Sjön var tidigare näringsfattig men har idag en övergödningssproblematik, på grund av näringsläckage från jordbruk och avlopp.

Stora delar av reservatet har höga naturvärden och de högsta återfinns i ekmiljöerna, alsumpskogarna och de områden som domineras av gammal tall och gran. Området som helhet är mycket viktigt för att sammanbinda markerna kring Velamsund med Skarpnäs samt Gärdesudden med Abborrträsk. Rensättra utgör en viktig spridningskorridor för barrskogslevande arter men är även en länk för arter knutna till ädellövskog.

Förutom kulturlandskapet som beskrivs ovan finns en registrerad fornlämning, Boo 4:1. Den utgör tillsammans med Boo 5:1 och Boo 6:1 som ligger precis utanför reservatsgränsen ett viktigt kulturhistoriskt spår i landskapet i form av järnåldersgravfält. Gravarna är idag delvis igenväxta med sly, en del större träd och hasselbuskage, vilket gör att de är svåra att upptäcka för ett ovanligt öga.

Värden för friluftslivet

Reservatet är välanvänt av boende i närområdet och många rör sig dagligen genom markerna på väg till arbete eller skola. Flera mindre stigar löper genom skogsområdena och på sina ställen är markslitage tydligt. Välbesökta platser är de öppna betesmarkerna och badplatsen men även Booledden och koloniområdet. Öster om Myrsjöskolan används skogen frekvent av såväl skolungdomar som förskolebarn, bland annat för orientering, raster och lek.

Många söker sig hit för att koppla av och få en stund för sig själv men även för fysisk aktivitet. Populärt är att promenera och ströva i skog och mark men reservatet erbjuder också en stor mångfald av aktiviteter såsom ridning, skridskor, skidor, sol och bad.

Vid medborgardialogen som genomfördes 2016 framkom att besökare av området värderar naturen, lugnet och betesdjuren i det öppna landskapet högt. Förbättringsförslag med önskemål om bland annat motionsspår, mer information med kartor över området, förbättrad badplats samt fler lekplatser framkom också.

Foto från medborgardialogen i Rensättra den 11 september 2016.

B. PLANDEL

Syfte

Syftet med Rensättra naturreservat är att bevara ett tätortsnära naturområde för rekreation och friluftsliv samt att bevara områdets värdefulla natur- och kulturmiljöer i form av hävdade marker, gamla hållmarkstallskogar och bäckmiljöer. Inom området ska det finnas möjlighet till olika friluftaktiviteter, naturupplevelser och vardagsrekreation. Naturvärdena är en förutsättning för att bibehålla de rekreativa värdena och friluftslivet ska utvecklas i samspel med bevarande av biologisk mångfald.

Generella riktlinjer

Inom varje skötselområde specificeras hur reservatet ska skötas. Nedan listas några generella riktlinjer som gäller i hela reservatet och som gynnar både natur- och rekreationsvärden.

- Sälg och bärande buskar ska gynnas.
- Bryn med blommande och bärande träd och buskar ska skapas.
- Grova gamla ekar samt presumtiva solitärer i solöppet läge ska friställas.
- Kantzoner mot sjö och våtmarker ska lämnas. Sjöglimtar mot Sågsjön kan röjas fram.
- Skador på stigar, spår och leder i områden som nyttjas frekvent ska undvikas.
- Död ved ska lämnas och kan även skapas där det är lämpligt, både stående och liggande.
- Större skötselinsatser ska genomföras med specialanpassade maskiner som ger ett så litet marktryck som möjligt och utföras när det är tjäle i marken eller under torra perioder för att minimera markskador.
- Skötselinsatserna ska genomföras på ett sådant sätt att störning av djurlivet minimeras.
- Mellan naturmark och bebyggelse kan kantzoner (cirka 10 meter) med glesa bryn skapas inom reservatet, förutsatt att det inte har en betydande negativ påverkan på naturvärdena.
- Arter som är eller riskerar att bli invasiva och som förekommer inom reservatet, exempelvis jättebalsamin, sjögull och jätteloka ska bekämpas på adekvat sätt.

Skötselområden

Naturreservatet är indelat i olika skötselområden utifrån naturtyp och skötselbehov. Fornminnen och friluftsanläggningar har egna skötselbeskrivningar. Områden och anläggningar redovisas på kartorna över skötselområden och anordningar för friluftsliv.

1. Tallskog och hållmarkstallskog (ca 18,1 ha)

Beskrivning

Tallskog och hållmarker där det främst växer tall finns i ett flertal områden i reservatet. De förekommer som regel på de magraste markerna där jordtäcknet oftast är tunt. Nära Myrsjöskolan och sporthallarna är hållarna utsatta för hårt slitage och markvegetation saknas på vissa ställen. Tallarna i området har ofta en mycket hög ålder och de domineras till största delen av gamla träd på över 150 år. Talticka (NT, 2020) finns på flera träd. Enstaka ljusexponerade tallågor ligger utspridda på hållmarkerna och på några platser står grova, gamla träd med pansarbark. I mer produktiva partier som till exempel i sänkor hittar man ungskog av tall liksom inslag av gran och olika lövträd såsom asp och björk. I skogen finns fågelarter som tofsmes och grå flugsnappare. I den östra delen av reservatet ligger en brant ner mot Sågsjön med fin utsikt över vattnet. Där saknas träd till stor del, förutom längst ner mot sjön där det är gott om löv och även finns enstaka tallar. I svackor på de solbelysta hållarna växer arter som blodnäva, getrams och kärleksört.

Bevarandemål

Naturskogskaraktär. Hållmarkstallskogen och tallskogen ska bevaras och domineras av äldre träd med vissa inslag av löv och gran där det bedöms som lämpligt. Grova träd ska förekomma liksom liggande och stående död ved. Solbelysta öppna branter med örtrik flora bevaras.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Hållmarkstallskogen lämnas för fri utveckling. Naturvårdsgallring i lägre områden med yngre tallar. Frihuggning av grova, gamla tallar, till exempel ner mot Sågsjöns södra delar närmast Boo kyrka.

Löpande åtgärder: På sikt kan äldre, enstaka träd behöva frihuggas och stamtäta grupper med yngre tall glesas ut. Unga granar som växer upp under de gamla tallarna tas bort. Där det är lämpligt skapas död solbelyst ved. Røjning av sly i öppna branter.

2. Barrblandskog (ca 6,1 ha)

Beskrivning

Det finns ett flertal olika områden med barrblandskog inom reservatet och dessa har ofta ett relativt stort inslag av tall. Andra trädslag är asp, björk, ek, sälg, hassel och gran. I vissa områden växer ett buskskikt av hassel med enstaka grova, gamla buketter. På den torra och magra marken dominerar tall och på friska och näringsrika marker ökar andelen gran och löv. Terrängen varierar och är på sina ställen brant. Ofta är skogen mycket gammal vilket

gör att taltickor (NT, 2020) växer på många tallar. På i stort sett alla områden växer skog som är äldre än hundra år, i ett område upp emot 250 år. I närheten av den gamla vinterhagen finns idag en brant som nyttjas av klättrare. Säkringar finns fastsatta och berget har vid klätterlederna borstats ren från mossa.

Bevarandemål

Barrdominerad blandskog med ett stort inslag av gamla träd och olika lövträd. Ädla lövträd och tall ska präglade området. Stående och liggande död ska finnas i riklig mängd. Klätterbranten ska fortsättningsvis vara möjlig att använda för klättring.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Frihuggningar och naturvårdsgällringar. Frihuggning av gamla ekar, tallar och eventuellt någon äldre stor gran. Hassel och blommande och bärande buskar gynnas. I vissa områden kan lövuppslag och mindre granar röjas för att öka sikten i området.

Löpande åtgärder: Vissa områden lämnas för fri utveckling och i andra områden hålls löv- och granuppslag efter runt äldre och stora träd. Framtidsträd, företrädesvis av ek, väljs ut och gynnas. Död ved lämnas kvar där det är lämpligt.

3. Granskog (ca 4,3 ha)

Beskrivning

Granskog växer på några mindre områden i reservatet. Bland annat är en tidigare inäga som ligger intill ett större dike igenplanterad med gran (3a). Inägan nyttjas tillsammans med ett mindre öppet område (mellan inägan och Margaretabergsvägen) som vinterhage för hästar och saknar markvegetation vintertid. Väster om Boo Kyrka finns ett större område med mycket gammal granskog, runt 120 år, med inslag av tall (3b). Området är kuperat och välanvänt vilket syns på avsaknaden av markflora och ett högt markslitage.

Bevarandemål

Naturskogsliknande skog med mycket gammal barrskog och med en hög andel död ved. Den gamla inägan kan avverkas och användas som betesmark eller bevaras som granskog.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Hästarna flyttas från den gamla inägan (3a) och från den tidigare vinterhagen. Eventuellt kan delar av den gamla inägan restaureras genom avverkning av gran för att återta den öppna marken.

Löpande åtgärder: Plockhuggning för att vid behov ta ned enstaka träd som kan utgöra risk för besökare samt för att skapa luckor för föryngring. I det fall inägan (3a) öppnas upp hävdas den tillsammans med den tidigare vinterhagen, företrädesvis av får. Inga djur går på markerna vintertid.

4. Lövskog och bryn (ca 7,5 ha)

Beskrivning

Många lövskogsområden i Rensättra är knutna till det gamla jordbrukslandskapet och har tidigare varit inägor eller glesare skog där djuren betat. Dessa områden är i olika igenväxningsstadier. Stora och äldre ekar står inklämda mellan andra lövträd och granar. Täta buskage av slån med inslag av nypon och fläder förekommer bitvis i brynen. I högre belägna partier förekommer gran och tall i större andel. Spår av vackra lundmiljöer med hasselbuketter återfinns på flera platser. I söderlägen har tät aspskog ofta intagit den öppna marken. Ner mot Sågsjön finns många grova inväxta ekar som är en rest från tidigare markanvändning och ett litet område med gammal naturbetesmark visar spår av långvarig hävd. I fältskiktet går det att hitta hävdgynnade, ljuskrävande arter som t.ex. harklöver, ängsskallra, tjärblomster och backlök som tidigt påverkas av hävdens upphörande. Fruktkroppar av ekticka (NT, 2020) och oxtungssvamp (NT, 2020) förekommer på gammal ek. I kanten mot bebyggelsen i norr finns områden rika på asp och björk.

Bevarandemål

Varierande glesa lövskogspartier med grova aspar och björkar, tätare klen och självgallrad triviällövskog, lundmiljöer med äldre ekar och hassel samt artrika naturbetesmarker. Bryn i söderlägen med blommande och bärande buskar och träd. Trädslag ska finnas i varierande ålder och art.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Delar av de igenvuxna tidigare öppna markerna restaureras genom avverkning och röjning av till exempel asp och gran. Vissa partier med tätare bestånd av triviällöv kan bevaras för självgallring och varsamma åtgärder utföras för att gynna exempelvis hackspettar. I områden med äldre solitära ekar friställs både levande och döda träd. Busk- och skogsbryn skapas och utvecklas. Även hassel gynnas genom frihuggning. Betsdjur kan nyttjas vid behov och mindre områden stänglas in för att öka betetrycket. Andra områden behålls som skogsmark, men naturvårdsgallras för att öka ljusinsläpp, gynna markflora och för att grova aspar och björkar ska utvecklas. Täta buskskikt glesas ut och smågran röjs.

Löpande åtgärder: Brynen sköts kontinuerligt och lövsly eller uppslag av gran röjs bort. Naturbetesmarker eller marker som restaurerats hävdas kontinuerligt.

5. Ängs- och betesmark (ca 6,1 ha)

Beskrivning

Området består av öppen gräsmark som de senaste åren kontinuerligt betats av hästar. Här växer många näringsgynnade arter men på flera mindre områden förekommer även arter som trivs på näringsfattigare marker så som johannesört, olika ärtväxter, svartkämpar, brunört, gullviva, brudbröd samt lundkovall. Fjärilsarter som luktgräsfjäril, puktörneblåvinge, silverblåvinge och pärlgräsfjäril förekommer också. I betesmarken ingår

några mindre åkerholmar bestående av träd- och buskbeklädda hällar. Ett större dike avgränsar området söderut mot skogen och genom den västra delen av hagmarken går också ett mindre dike med sandig, grusig botten där bland annat skogssäv och förgätmigej växer. Längst i väster norr om skötselområde 3a, mellan Margaretabergsvägen och diket, finns en liten beskuggad betesmark som tidigare har använts som vinterhage. Hagen fortsätter även delvis in i granskogen (3a). Marken är vintertid blottad och upptrampad vilket gör att risken för näringsläckage ner i diket och vidare ut i Sågsjön är hög. Sommartid dominerar här bland annat älggräs och jättebalsamin.

Bevarandemål

Öppna och artrika ängs- och hagmarker. Markerna ska hävdas genom bete eller slåtter och igenväxningskänsliga arter gynnas liksom inslag av enstaka träd och buskar. Möjlighet ska finnas till vinterhage och ridvolt i de västra delarna av ängs- och hagmarkerna. Näringsläckaget till Sågsjön ska minska. De öppna markerna ska upplevas och vara tillgängliga för friluftslivet.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Vid behov kan ridvolt och vinterhage iordningställas. Inom området är det möjligt att dränera, fylla på bärlager, installera fosforfällor och eventuell belysning för ridvolten. Äldre ekar i hagarna ska skyddas i de fall betesdjuren gnager på stammarna. I slutet av diket som leder från norr till söder kan en sedimenteringsdamm eller likande anläggas för att möjliggöra rening av eventuellt dagvatten från bebyggelsen samt kväve- och fosforläckage från betesmarkerna. Den gamla vinterhagen hävdas, företrädesvis av får så att floravärden får möjlighet att utvecklas. Jättebalsaminen bekämpas.

Löpande skötsel: De öppna markerna ska årligen under sommarhalvåret hävdas genom i första hand bete eller, om det inte är tillräckligt, med slåtter. Betestryck ska vara så hårt att det inte ansamlas någon skadlig förna på marken. De västra delarna kan med fördel hävdas senare på säsongen för att gynna fjärilar. Sly och ohävdarter ska motverkas och större diken rensas kontinuerligt. Stängsel ska hålla ett skyddsavstånd på minst två meter till befintliga diken och vattendrag. Där det är möjligt tas stängslen ner under den period djuren inte betar och övergångar byggs för att tillgängliggöra området för allmänheten. Näringsläckage från en eventuell vinterhage ska minimeras genom bortförsel av hästgödsel. Tillskottsutfodring begränsas till utvalda platser så långt som möjligt från vattendrag, för att minska mängden extra näringsämnen som tillförs marken. Möjligheten till växelbete ska undersökas för att få ett varierat bete.

6. Sumpskog och bäckmiljöer med klibbal (ca 2,2 ha)

Beskrivning

Klibbal växer i de områden som är knutna till vattendraget som skär genom Rensättra mellan Myrsjön och Sågsjön. Längst västerut mot Myrsjön finns ett större sumpområde med äldre, grova träd där ormbunkar som träjon och majbräken återfinns i fältskiktet.

Vidare kantar klibbalen vattendraget ner till utloppet vid Sågsjön där sumpskogen återigen breder ut sig med gott om grova och döda träd. I de äldre albestånden har stubbskottsförökningen pågått i flera generationer och stubbarna har utvecklats till kraftiga socklar. Naturvärdena i dessa biotoper är främst knutna till den fuktiga stabila sumpskogsmiljön med beskuggande gammal al, till buskbrynen och till alsocklarna.

Bevarandemål

Orörd karaktär med kontinuitet av gammal al på socklar och död ved.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Alkärren och alarna längs vattendraget lämnas orörda. Gran som växer in i biotopen röjs bort. Eventuellt skapas mindre sjöglimtar mot Sågsjön genom luckhuggning. Om enskilda träd behöver tas ned på grund av risk eller liknande ska kvarvarande träd sparas i buketter.

Löpande åtgärder: Buskbryn gynnas genom selektiv röjning. Uppslag av gran röjs bort.

7. Sågsjön (ca 6,1 ha)

Beskrivning

Sågsjön är en ca 30 ha stor sprickdalssjö som avvattnas genom Sågsjöbäcken ut i Kummelnäsviken. Sjön består av två djupare bassänger och har ett medeldjup på 8,6 meter. De djupare delarna har låg syrehalt vilket medför att fisk endast återfinns i grundare områden. Näringsläckage från jordbruk och avlopp har gjort att sjön idag har en övergödningproblematik. Tack vare sanering av avlopp har dock övergödningen på senare år minskat men fortfarande uppmäts höga till måttliga halter av fosfor. Motståndskraften mot försurning bedöms som mycket god och siktdjupet är stort. Vegetationen är främst koncentrerade till strandzonens grundare delar och där återfinns bland annat axslinga, bladvass, kaveldun och näckrosor. Under de senaste åren har undervattensvegetationen breddat ut sig kraftigt. Fiskbeståndet domineras till 70 % av aborre, följt av mört (25 %). Andra arter som påträffats vid provfiske är benlöja, björkna, braxen, gers, gädda, nissöga, sarv, löja, sutare samt musselarterna spetsig målarmussla, allmän dammussla och stor dammussla. Flera fågelarter har observerats, bland annat häger, knipa, sothöna och häckande storlom. Bäver finns också i sjön.

Fisket i sjön förvaltas av en fiskevårdsförening, rätten till kräftfiske har dock upplåtits till en lokal kräftfiskeklubb. Allt fiske är förbjudet under lekperioden 15 april - 15 juni.

Bevarandemål

Sågsjön ska ha ett livskraftigt ekosystem samt i enlighet med kommunens lokala miljömål, *Rent vatten*, uppnå god status vad gäller övergödning till 2030.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Inga restaureringsåtgärder är planerade.

Löpande åtgärder: Klippning av vattenvegetation i den omfattning som reservatsförvaltaren i samråd med kommunens förvaltning för sjöar finner lämplig. Vid behov kan vattenståndet regleras samt åtgärder som främjar sjöns status genomföras.

8. Kraftledningsgata (ca 4,4 ha)

Beskrivning

En bred kraftledningsgata som sträcker sig i öst-västlig riktning genom reservatet. Större partier med hållmarker varierar med bördigare svackor, vegetationen är låg och lövdominerad. Inga äldre träd förekommer. I vissa partier finns större fällda träd kvarlämnade i kanterna vilket gör att framkomligheten är begränsad.

Bevarandemål

Artrik kraftledningsgata som är tillgänglig för friluftslivet.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Inga restaureringsåtgärder är planerade.

Löpande åtgärder: Utveckling av artrikedomen i kraftledningsgatan genom exempelvis röjning. Röjningsrester och fällda träd forslas bort eller bevaras i faunadepåer för att öka tillgängligheten för friluftslivet.

Fornlämningar

Beskrivning

Fornminne RAÄ-nummer Boo 4:1 finns norr om ängen i de centrala delarna av reservatet. Tillsammans med Boo 5:1 och 6:1 som ligger strax utanför reservatet utgör den en viktig del av områdets historia. Lämningen är ett ca 50 x 40 meter stort järnåldersgravfält bestående av sex runda stensättningar. Gravfältet är idag överväxt av barr- och lövträd och delvis skadat av en gångstig. Till skillnad från Boo 5:1 är det svårt att uppfatta exakt var gravplatsen finns.

Bevarandemål

Bevara och skydda fornlämningen samt informera om det kulturhistoriska värdet.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Träd och buskar som växer in i fornlämningen och riskerar att den skadas tas bort. Skyltning samordnas med markägare för Boo 5:1 och Boo 6:1 så att besökare till reservatet kan uppleva områdets sammanhängande historia. Uppsättning av

skyltar, eventuella markgrepp eller övertäckningar ska samrådats med alternativt tillståndsprövas hos länsstyrelsen för att säkerställa att fornlämningarna inte tar skada.

Löpande åtgärder: Röjning av sly.

Anordningar för friluftslivet

Beskrivning

Rensättra är välbesökt av närboende, skolor och förskolor. De flesta tar sig till reservatet via bostaden och en allmän parkering saknas. Området har ett rikt stigsystem, bland annat går Booledden med orange markering söder om betesmarken. De flesta stigarna är naturliga stigar som inte är anlagda, vissa blöta partier har spänger. Vid Sågsjön finns ett friluftsbad med en mindre sandstrand och allmän brygga som är populär bland boende i området. En grillplats finns i reservatet och är i behov av upprustning. I närheten av stallet ligger en nordvänd brant som nyttjas frekvent för klättring. Soptunnor är placerade på ett fåtal platser i anslutning till koloniområdet och vid lekplatsen strax utanför reservatsgränsen.

Bevarandemål

Målet är att bevara ett tätortsnära naturområde för friluftslivet samtidigt som områdets karaktär med öppna marker, värdefull natur och platser för avkoppling säkerställs. Området ska vara välbesökt och det ska finnas möjligheter till olika friluftaktiviteter, naturupplevelser och vardagsrekreation. Reservatet ska präglas av en mångfald av besökare med olika intressen, bakgrund och möjligheter. Skolor och förskolor ska ha möjlighet att nyttja platser för undervisning, motion och lek. Reservatets friluftsanläggningar, led- och gränsmarkeringar ska vara i gott skick och det ska vara lätt att orientera sig. Entréerna ska vara välkomnande med informativa kartor och intressant information om reservatet.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder: Vid istandsättning av reservatet anläggs nedanstående.

- Informationsskyltar med beskrivande text om reservatet samt karta tas fram och sätts upp enligt karta över anordningar för friluftsliv eller där det anses lämpligt.
- En promenadslänga som går från Myrsjöskolan, till Sågsjön och längs södra sidan om bäcken mot Myrsjön märks upp. Underlaget behålls med varierande grus, gräs och stigar. Mindre åtgärder för att öka tillgängligheten kan göras i form av till exempel spänger eller utjämning av redan anlagda grusvägar. Sträckning redovisas på karta över anordningar för friluftsliv.
- Booledden restaureras genom åtgärder som dränering, nya spänger eller kompletterande underlag där det finns behov. Leden i skogsmark ska vara naturlig utan gruslager. Ledmarkeringar ses över.
- Informativa skyltar om till exempel kulturhistoria eller värdefull natur sätts upp där reservatsförvaltaren bedömer att det passar.
- Grillplatsen som finns markerad på karta över anordningar för friluftsliv rustas upp.

- Bänkar sätts upp vid utsiktsplatser eller längs med leder.
- En liten trätrappa kan anläggas vid behov.
- På lämplig plats inom reservatet kan ett avgränsat område avsättas som hundträningsområde. I hundträningsområdet är det möjligt att träna sin hund, exempelvis genom spårning, lydnad eller apportering. Hundträningsområdet syftar till att möta hundägarnas behov på ett sätt som förebygger konflikter med andra friluftsutövare. I hundträningsområdet gäller enligt lagen om tillsyn av hundar och katter att hunden ska vara kopplad under perioden 1 mars–20 augusti.

Löpande åtgärder: Större stigar hålls rena från nedfallande träd eller ris och grenar som kan uppstå vid skötselåtgärder. Ledmarkeringar underhålls. Informationsskyltar, vägvisningsskyltar, spänger, grillplats och andra anläggningar ska årligen ses över och vid behov repareras eller rengöras. Samtliga områden ska hållas rena från skräp och dumpningar.

En belyst motionsslinga kan anläggas enligt sträckning på karta, bilaga 2 till beslutet. Inom reservatet ska belysningen anläggas på redan grusade gångstigar förutom på en del av Boleden där grusning kan göras. Belysningen ska anläggas med bästa möjliga teknik, exempelvis sensorstyrning, för att minska eventuell negativ påverkan på växt- och djurliv, samt släckas nattetid.

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte i reservatsföreskrifterna.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras snarast efter att reservatet vunnit laga kraft och i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Dokumentation och uppföljning

Utifrån skötselåtgärderna i denna skötselplan ska en operativ plan tas fram. I den operativa planen prioriteras skötselåtgärderna och planen uppdateras efter att skötselinsatser genomförts så att de enkelt kan följas upp. Vid behov kan inventeringar och provtagningar genomföras, till exempel av bäckmiljöer, provfiske i Sågsjön eller provtagning av betesmarkernas näringstillförsel till omgivande mark.

Källförteckning

Artportalen, Artdatabanken, Sveriges lantbruksuniversitet.

Eklund, S. 2016. Fältinventeringar - skog. Skogsstyrelsen.

Ekstam, U. & Forshed, N. 1997. Om hävden upphör. Naturvårdsverket.

Fasth, T. och Tronde, P. 2014. Fältinventeringar och underlag till reservatsdokument - arbetsmaterial. Pro Natura och Sven A Hermelin AB.

Fränstam, T. 2011. Standardiserat nätprovfiske i Sågsjön 2012. Sportfiskarna.

Grönstrukturprogram. 2011. Nacka kommun. Jonsell, L. 2010. Upplands flora. Uppsala.

Nilsson, H. 2016. Fältinventeringar – öppna marker. Calluna AB.

Objektutskrift, RAÄ-nummer Boo 4:1, Riksantikvarieämbetet Fornsök.

Olseryd, O. 2017. Sågsjöbäcken – beskrivning och åtgärdsförslag. Sportfiskarna.

Thörner, L. 2016. Rensättra kulturmiljöanalys. Nacka kommun.

TUVA objektrapport 46F-XSO Rensättra Boo, Ängs- och betesmarksinventeringen.

Törnqvist, B. 2008. Registrerad Objekt med naturvärden N 652-2008. Skogsstyrelsen.

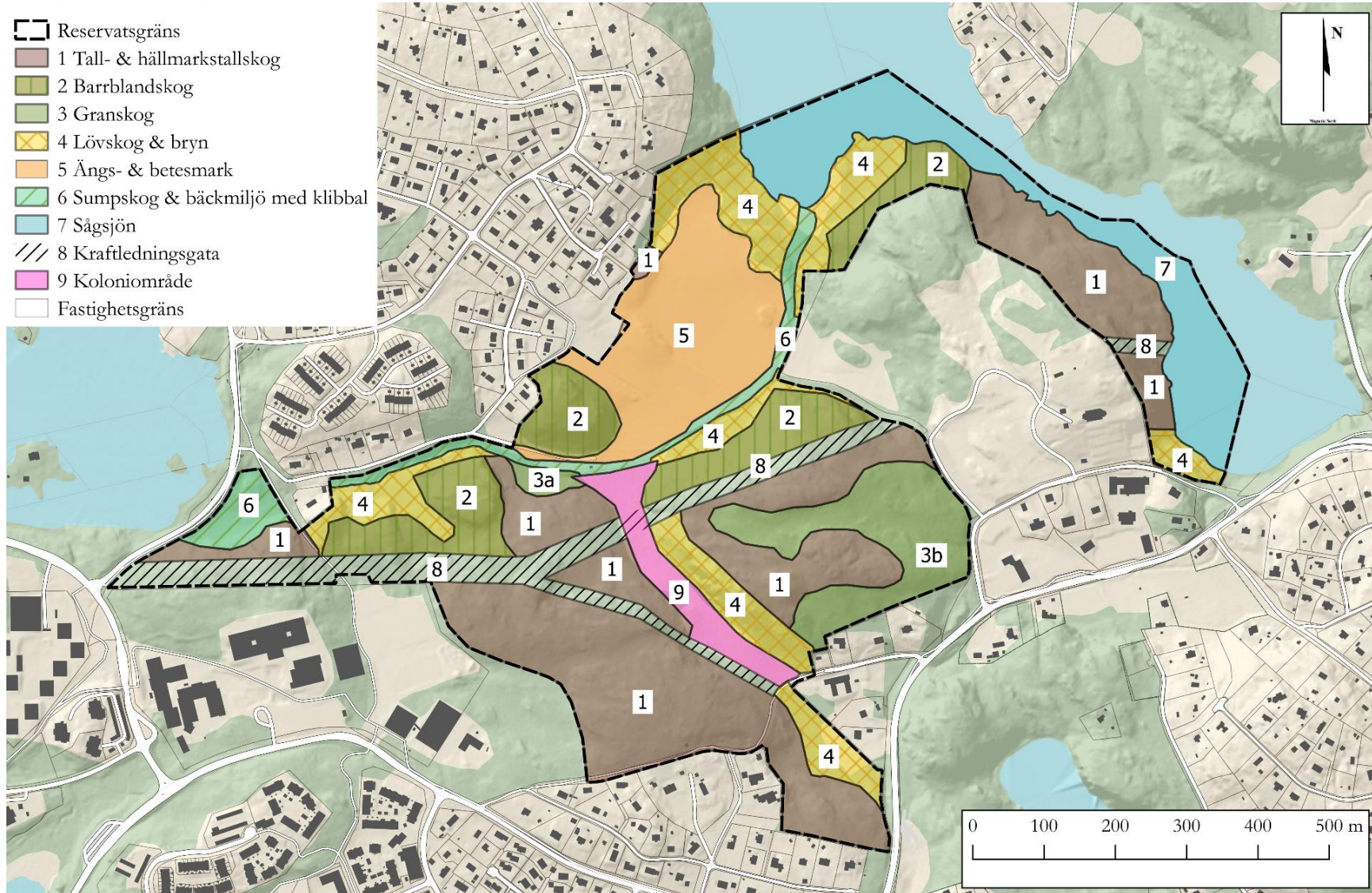
Törnqvist, B. 2008. Registrerad Objekt med naturvärden N 660-2008. Skogsstyrelsen.

Törnqvist, B. 2008. Registrerad Objekt med naturvärden N 661-2008. Skogsstyrelsen.

Wi landskap & Nacka kommun. 2016. Rensättra medborgardialog – Underlagsrapport för bildande av Rensättra naturreservat. Nacka kommun.

Skötselområden

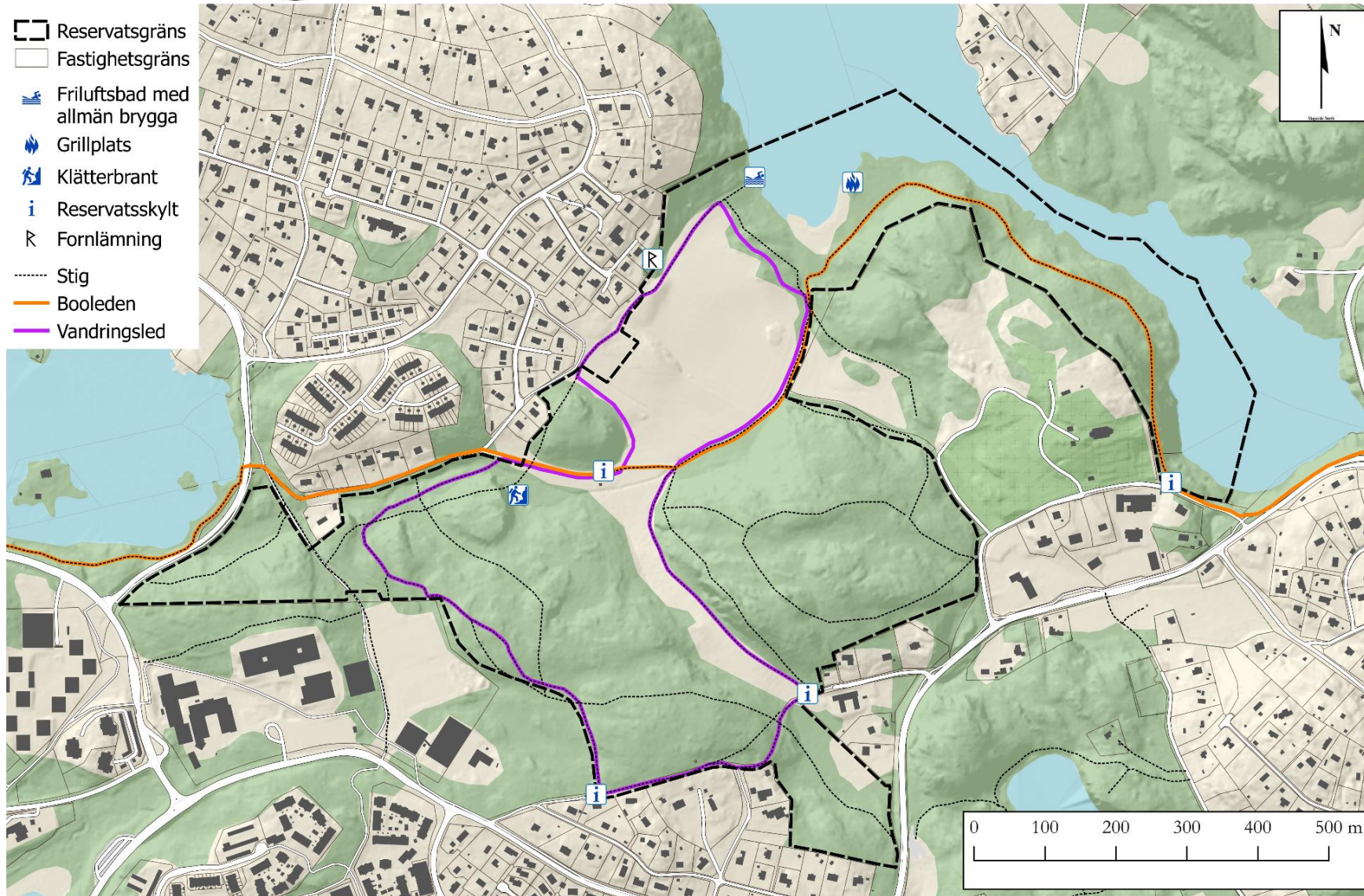
- Reservatsgräns
- 1 Tall- & hållmarkstallskog
- 2 Barrblandskog
- 3 Granskog
- 4 Lövsog & bryn
- 5 Ängs- & betesmark
- 6 Sumpskog & bäckmiljö med klibbal
- 7 Sågsjön
- 8 Kraftledningsgata
- 9 Koloniområde
- Fastighetsgräns

Anordningar för friluftsliv

- Reservatsgräns
- Fastighetsgräns
- Friluftsbad med allmän brygga
- Grillplats
- Klätterbrant
- Reservatsskylt
- Fornlämning
- Stig
- Booleden
- Vandringsled

Beslut och skötselplan har upprättats av Nacka kommun under 2017–2019. Handläggare har varit Anna Herrström, Liselott Eriksson, Viveca Jansson (Nacka kommun) och Magnus Nilsson (Ekologigruppen). Kartor har tagits fram av lantmäterienheten på Nacka kommun. Inventeringar och förstudier har utförts av Skogsstyrelsen, Nacka kommun, Wi landskap, Sportfiskarna, Calluna AB, Pro Natura och Sven A Hermelin AB.

Foto omslag: Henrik Trygg Photography. Foto sid 7 i skötselplanen: Liselott Eriksson.

2020-11-10

BESLUTSHANDLING

Dnr NTN 2017/351

Dnr KFKS 2020/711